

SORUMLULUK KAVRAMI

HUKUKTA SORUMLULUK TÜRLERİ

Siyasi
Sorumluluk

Cezai
Sorumluluk

Mali
Sorumluluk

Medeni
Sorumluluk

İdari
Sorumluluk

Akdi

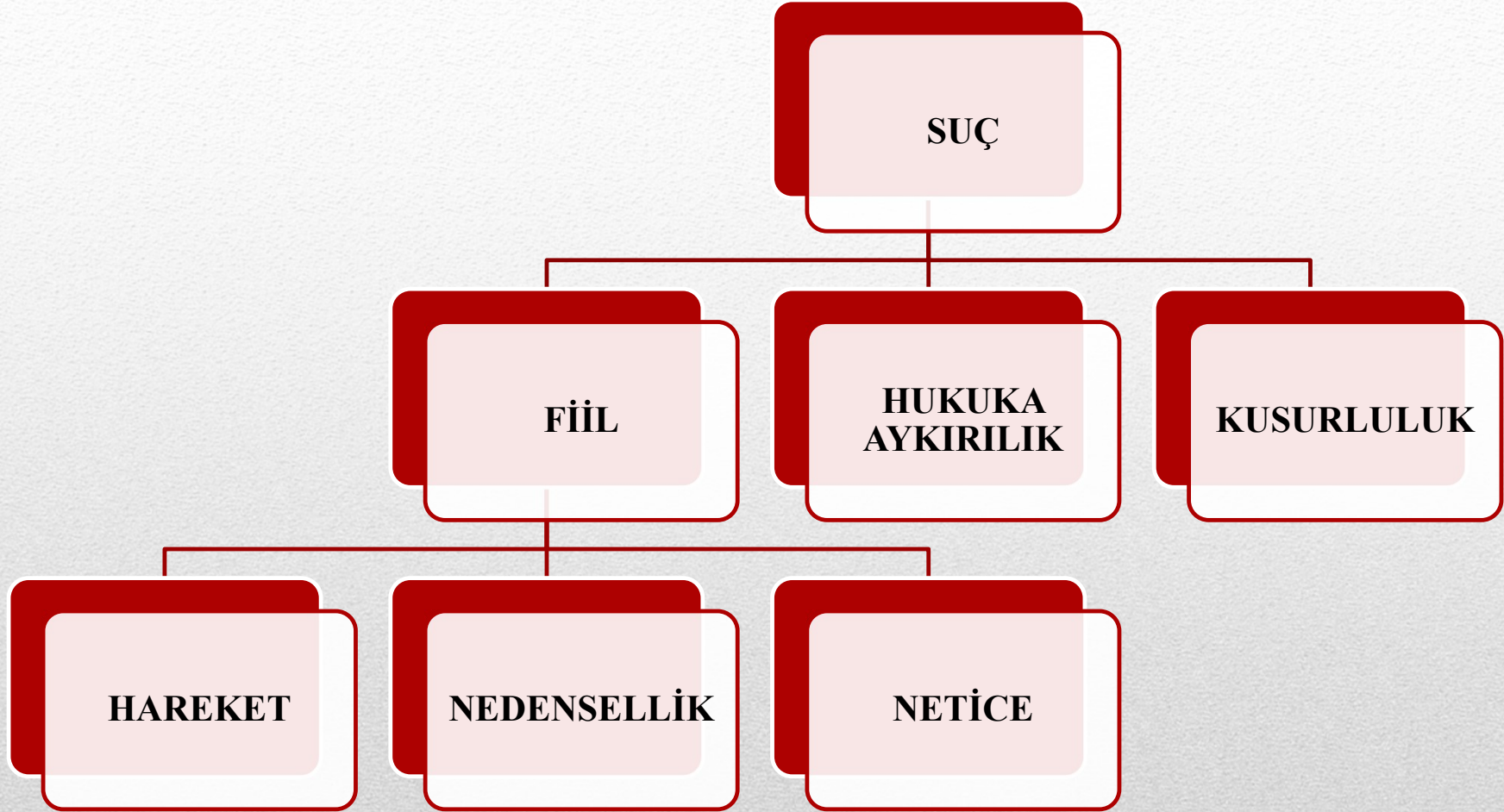
Sözleşme
Dışı

Akdi

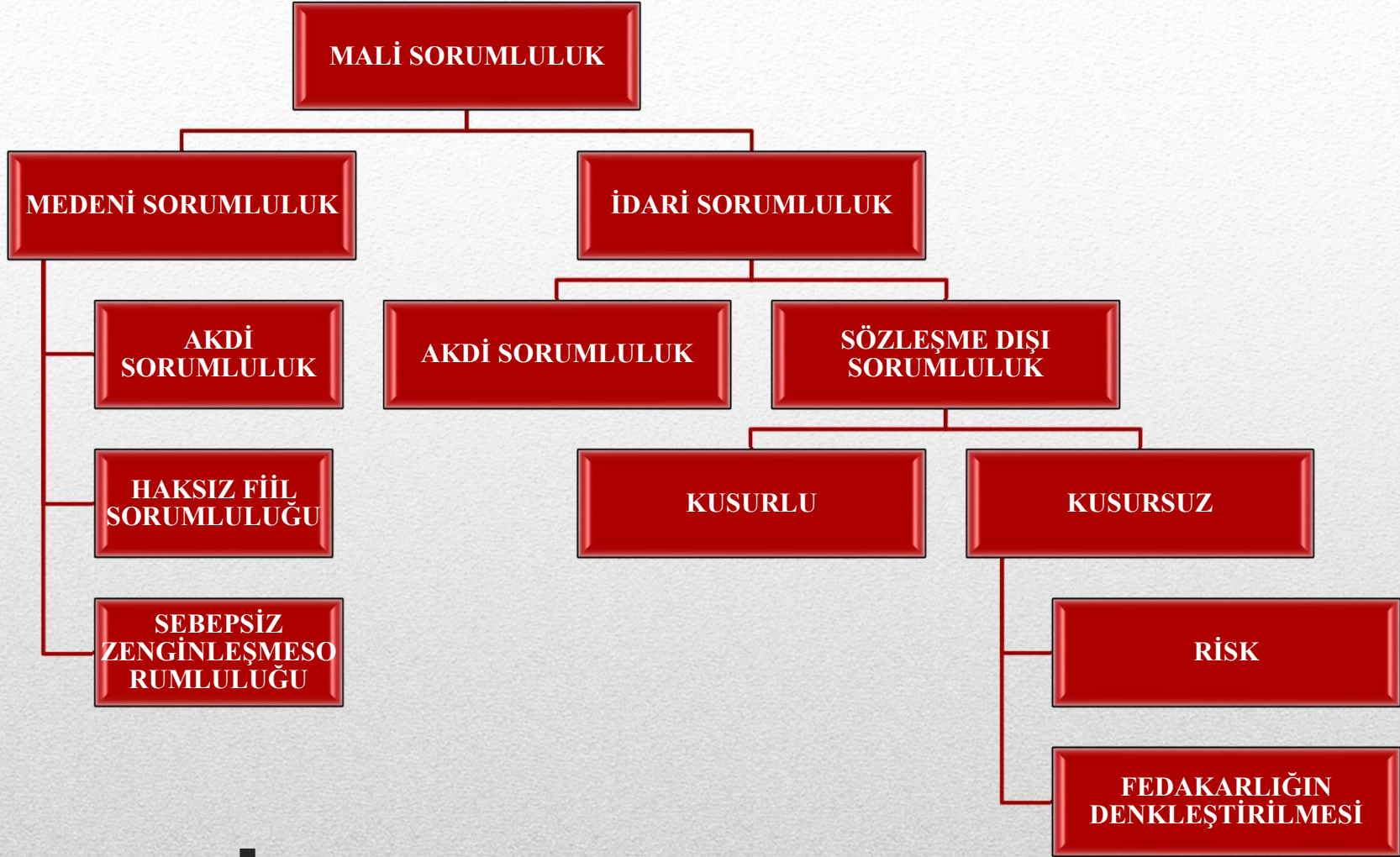
Sözleşme
Dışı

Kusurlu

Kusursuz

CEZAI SORUMLULUK

MALİ SORUMLULUK

MÜEYYİDE KAVRAMI

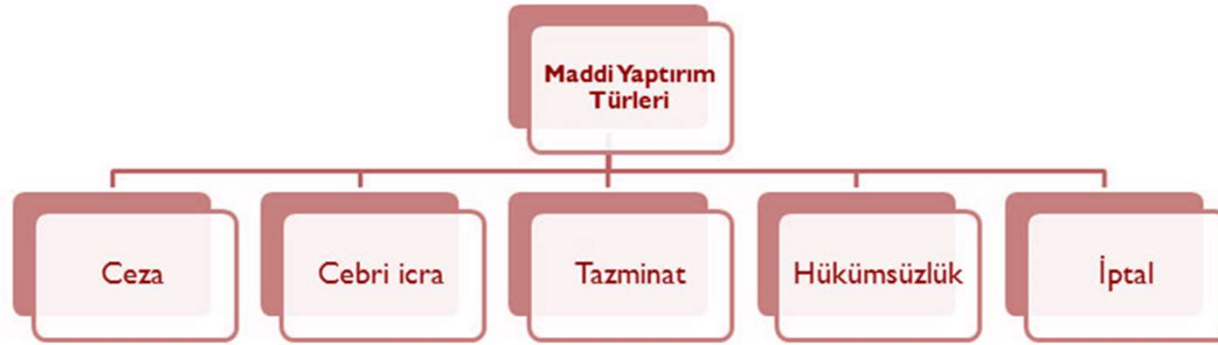
Yaptırım

Maddi yaptırım:

Hukuk kurallarına uyulmadığında karşılaşılabilecek olan tepkidir.

Manevi yaptırım:

Hukuk kuralları dışında diğery sosyal kurallara uyulmadığı takdirde karşılaşılabilecek olan tepkidir.

MÜEYYİDE ÇEŞİTLERİ

ÖZEL HUKUKU MÜEYYİDELERİ

CEBRİ İCRA

TAZMİNAT

GEÇERSİZLİK

YOKLUK

BUTLAN

MUTLAK

NİSPİ

KAMU HUKUKU MÜEYYİDELERİ

CEZA HUKUKU

CEZA

İDARE HUKUKU

YOKLUK

İPTAL

TAZMİNAT

- 1- Cebri İcra
- 2- Tazminat
- 3- Geçersizlik
 - A) Yokluk
 - B) Butlan
 - a) Mutlak Butlan
 - b) Nisbi Butlan

Özel Hukuk Müeyyideleri

HUKUK KURALLARININ UYGULANMASI

HAKİM

Özel
Hukukta
Hukukun
Uygulanması

Boşluk olup
olmadığına
bakar.

Kanunda
Hüküm

Yoksa

Örf ve Adete
Bakar

Varsa
uygular

Varsa

Kanunu
Uygular

Yoksa, kuralı
kendisi koyar

Temel Kavramlar

Hukuk

Boşluk

**KANUNLARIN
ZAMAN
BAKIMINDAN
UYGULANMASI**

**YÜRÜLÜĞE
GİRME**

**YÜRÜRLÜKTEN
ÇIKMA**

**KANUNDA AÇIK
HÜKÜM VARSA O
TARİHTE**

**YAYINDAN 45
GÜN SONRA**

KENDİLİĞİNDEN

İLGA

İPTAL

SARİH

ZİMNİ

KANUNLARIN GEÇMİŞE UYGULANMASI SORUNU

İSTİSNALAR

KURAL
GEÇMİŞE
UYGULANMAZ

ÖZEL HUKUKTA

*KAMU
DÜZENİNE
İLİŞKİNSE*

CEZA
HUKUKUNDA

*FAİLİN
LEHİNEYSE*

MUHAKEME
HUKUKUNDA

*DERHAL
UYGULANIR*

EMREDİCİ HUKUK KURALLARI

- *Emredici kurallar*, aksine bir hukuki işlem yapılması mümkün olmayan kurallardır. Taraflar kendi iradeleri ile emredici nitelik taşıyan hukuk kurallarını değiştiremezler ve bertaraf edemezler. Bu kurallar kamu düzenini, ahlak kurallarını ve zayıfları korumak amacıyla düzenlenmişlerdir.

NİTELİKLERİNE GÖRE HUKUK KURALLARI

- Emredici olmayan kurallar *yedek hukuk kuralları* olarak anılırlar.
- Yedek kurallar, *tamamlayıcı ve yorumlayıcı kurallar* olmak üzere ikiye ayrılır.
- Taraflar bazen yaptıkları bir sözleşmede birinci derecedeki noktalarda anlaşılırlar, fakat ikinci derece noktalardan söz etmezler, işte bu ikinci derece noktaları tamamlayan bir hukuk kuralı varsa, bu kural, *tamamlayıcı* kuraldır.

YEDEK HUKUK KURALLARI

- Borcun ifası için bir ayın iptidası veya nihayeti tayin olunmuş ise ayın birinci ve sonuncu günü anlaşılır. Bir ayın ortası tayin olunmuş ise bundan ayın on beşi anlaşılır”.
- Bu hüküm *yorumlayıcı* bir hukuk kuralıdır. Tarafların sözleşmede yer alan iradelerini açıklamaktadır.

YORUMLAYICI HUKUK KURALI

- “Kefalet, bir akittir ki onunla bir kimse, borçlunun akdettiği borcun edasını temin etmeği alacaklıya karşı taahhüt eder”.
- Bu hüküm kefalet sözleşmesini tanımlamaktadır.

TANIMLAYICI HUKUK KURALI

- *İyiniyet* kavramı, bir olayı bilmek veya bilmemektir.
- *İyiniyet*, bir hakkın doğumuna engel olan bir durumun olayda varlığı veya hakkın doğumu için gerekli unsurlardan birinin olayda yokluğu konusunda kişideki mazur görülebilen bir bilgisizlik veya yanlış bilgi olarak tanımlanır.

İYİNİYET KURALI

İYİNİYETİN KORUNMASI VE SINIRLARI

- İyiniyet sadece kanunun iyiniyete sonuç bağladığı durumlarda söz konusu olur. Kanunda iyiniyete bir sonuç bağlanmamış bulunan hallerde, kişinin iyiniyetli olması herhangi bir hüküm ifade etmez.
 - İyiniyetli olduğunu belirten kişinin iyiniyetli olduğu kabul edilir. İyiniyetin bulunmadığını iddia edenin bunu ispatlaması istenir.
 - Kanunun iyiniyetin korunacağını belirttiği yerlerde, iyiniyet üç bakımdan korunur,
 - HUKUKİ SAKATLIĞIN SONUÇLARININ ORTADAN KALKMASI
 - HUKUKİ SAKATLIĞIN SONUÇLARININ HAFİFLEMESİ
 - İYİNİYETİN HAKKI GENİŞLETMESİ
-

- *Dürüstlük kuralları*, orta zekâlı, normal, makul kimselerin, toplum içerisinde karşılıklı güvene, ahlâka ve dürüstlüğe dayalı davranışları sonunda meydana gelmiş ve toplum ihtiyaçları ile iş hayatının gereklerine cevap veren, bu nedenle de herkesçe benimsenen kuralların bütünüdür.
- Kişi kendisine tanınan hakları dürüstlük ilkesine aykırı kullanırsa, hukuk düzeni kişinin hakkını korumaz.
- Kanunda bir taraftan dürüstlük ilkesi öngörülürken diğer taraftan buna aykırılık halinde hakkın korunmayacağı düzenlenmiştir.

DÜRÜSTLÜK KURALI

• Bir hakkın kötüye kullanıldığı şu aşamalardan geçilerek belirlenir:

- Hakkın varlığı belirlenir.
- Hakkın amaca uygun kullanılıp kullanılmadığı araştırılır.
- Hakkın kullanılmasıyla başkasının zarar görmesi ihtimali ortaya çıkar.

Hakkın kötüye kullanılması yasağı emredici bir hukuk kuralı olduğu için, hâkim tarafından re'sen göz önünde tutulmalıdır.

HAKKIN KÖTÜYE KULLANILMASI YASAĞI